

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-18 ta' Jannar, 2005

Citazzjoni Numru. 6/1996/1

Cornucopia Hotel Limited .

VS

Fisher Reisen Limited .

Il-Qorti ,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha s-soċjeta' attriċi, wara li ppremettiet :

Illi s-soċjeta' attriċi għandha tiehu mingħand is-soċjeta' konvenuta tlett elef erba' mija u ħdax-il lira maltija u erbgħa u tletin ċenteżmu (Lm3411.34c) prezz ta' akkomodazzjoni w ikel provduti mis-soċjeta' attriċi lill-klijenti tal-kumpanija konvenuta;

Illi s-soċjeta' attriċi trid titħallas l-ammont dovut mis-soċjeta' konvenuta ;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi dan id-debitu hu wieħed ċert likwidu u dovut u safejn jaf l-attur is-soċjeta' konvenuta ma għandha ebda eċċezzjoni xi tqajjem għat-talba illi dan il-kreditu tal-esponenti nomine jithallas ;

Illi l-attur jaf dawn il-fatti kollha personalment .
Talbet lis-soċjeta' konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. Taqta' u tiddeċidi din il-kawża bid-dispensa mis-smiegħ a tenur tal-artikolu 167 tal-Kodiċi u Organizazzjoni u Proċedura Civili ;

2. Tikkundannak sabiex tħallas lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' tlett elef erba' mija u ħdax-il lira maltija u erbgħa u tletin ċentezmu (Lm3411.34c) dovuta kif fuq ingħad bl-interessi fuq l-istess somma mill-aħħar data meta ġew provduti s-servizzi cjoe' mill-wiehed u tletin ta' Awissu elf disa' mija erbgħa u disgħin (31.8.1994) sad-data tal-effettiv pagament .

Bl-ispejjez inklużi tal-ittra uffiċjali u tal-mandat ta' sekwestru preżentat kontestwalment kontra tiegħek .

Bl-ingunzjoni għas-subizzjoni, illi għaliha minn issa inti ingunt.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess soċjeta' attriċi maħlufa minn Victor Borg .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijet tas-soċjeta' konvenuta li eċċepiet illi :

1. Preliminarjament il-*Privilegium fori* billi s-soċjeta' konvenuta hija reġistrata u topera fil-gżira ta' Malta u kwalunkwe ħlas li jista' jkun dovut lis-soċjeta' attriċi, bil-liġi għandu jsir fejn ikun joqgħod id-debitur .

2. Illi s-soċjeta' konvenuta mhijiex il-leġittima kontraddittur f'din il-kawża billi l-kontrattazzjoni ma saritx magħha u kwalunkwe pagament li setgħa kien dovut ma kienx dovut minnha .

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Illi anqas is-soċjeta' attriċi ma hija legittima kontradittur f'din il-kawża billi l-kontrattazzjoni ma sarix magħha .

4. Illi bla preġudizzju għas-sueċċepit it-talba attriċi tinsab preskritta ai termini ta' l-artikolu 2147(b) tal-Kodiċi Ċivili .

5. Illi fil-meritu u bla preġudizzju għas-sueċċepiet l-ammont mitlub mis-soċjeta' attriċi mhuwiex dovut .

6. Illi f'kull każ u bla preġudizzju, is-soċjeta' attriċi jew il-Cornucopia Hotel għandhom jagħtu lis-soċjeta' konventua jew lis-soċjeta' Fischer "Reisen GMBH u għalhekk kwalunkwe ammont li talvolta jista' jirriżulta dovut lis-soċjeta' attriċi għandu jiġi paċut ma l-ammont dovut minnha .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tas-soċjeta' konvenuta debitament maħlufa minn Dr. Pawlu Lia .

Rat is-sentenza preliminari tagħha tat-22 ta' April 1997 .

Rat il-verbal tagħha tat-3 ta' Gunju 2004 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza finali .

Rat in-noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti .

Rat l-atti l-oħra tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u l-affidavits u dokumenti eseбити .

Ikkunsidrat :

Illi permezz ta' din il-kawża s-soċjeta' attriċi qed titlob mingħand is-soċjeta' konvenuta l-ħlas ta' ammont allegatament dovut in konnessjoni ma' diversi servizzi ta' akkomodazzjoni u ikel provdut lil turisti mibgħuta fil-lukanda tagħha mis-soċjeta' konvenuta .

Għal din it-talba s-soċjeta' konvenuta eċċepiet fl-ewwel lok il-*privilegium fori* . Din l-eċċezzjoni giet miċhuda permezz tas-sentenza preliminari tagħha tat-22 ta'April 1997 .

Preliminarjament ukoll eċċepiet illi hija mhix il-leġittimu kontadittur, billi l-kontrattazzjoni ma saritx magħha, imma mas-soċjeta' estera Fisher Reisen GmbH u kwalunkwe pagament li setgħa kien dovut ma kienx għalhekk dovut minnha . Hija infatti tagħmel referenza għall-kuntratt li jirreferi għal dawn is-servizzi¹ . Huwa minnu illi dan il-kuntratt sar fuq formula stampata li tindika illi waħda mill-kontraenti kienet appuntu "Fisher Reisen GmbH" . Madankollu fil-fehma ta' din il-Qorti jirriżultaw mill-atti proċesswali diversi fatturi li jindikaw illi l-vera kontraenti kienet is-soċjeta' konvenuta u mhux dik estera bl-istess isem . Apparti l-fatt ta' l-ammissjoni stess tas-soċjeta' konvenuta, li fin-nota li biha ppreżentat kopja ta' dan il-kuntratt ddikjarat testwalment illi qed "**jesebixxi kopja tal-kuntratti originali bejn il-kontendenti**",² jidher fuq l-istess kuntratt illi Maryrose Ambrogio, *managing director* tal-kumpanija konvenuta, iffirmit għal Fisher Reisen, mingħajr ma gie speċifikat jekk kienetx qed tagħmel hekk biss bħala mandatarja tas-soċjeta' estera . Hekk ukoll lanqas qatt me giet esebitita ebda prokura li kienet tawtorizzaha tagħmel dan . "**Il mandatario, avendo parlato in proprio nome, sara' vincolato verso il terzo col quale ha contratto, come se non vi fosse mandato . Egli ha promesso, e quindi e' obbligato.**"³

Fil-korrispondenza li għaddiet bejn Maryrose Ambrogio u Victor Borg, qatt ma ngħata x'wieħed jifhem illi l-soċjeta' konvenuta ma kellhiex x'taqsam mal-ħlas, anzi meta ntbagħatilha l-kont relattiv⁴, din kienet pronta twieġeb fejn ma qablitx ma' uħud mill-ammonti ndikati fuq il-fatturi⁵ . Fl-istess depożizzjoni tagħha Maryrose Ambrogio tammetti illi l-ħlasijiet dejjem mill-kumpanija tagħha kienu jsiru . Il-kontijiet ta' l-istabillimenti f'Malta li kienu joffru s-

¹ A fol. 25 - 26 tal-process .

² ara Nota tal-11.6.1996 a fol. 24 .

³ Laurant : Principii di Diritto Civile vol. XXVIII voce Del Mandato : para. 60 pag 45

⁴ Dok. B a fol. 6 - 7 .

⁵ Dok. VB a fol. 19 u facsimili tal-invoices a fol. 17 - 18 .

servizzi mitluba mill-klijenti, kienu jintbgħatu lilha . Hija kienet imbagħad tgħaddihom lill-kumpanija estera u malli tirċievi l-flus minn barra, kienet tagħmel il-pagamenti dovuti, neqsin il-ħamsa fil-mija (5%) kummissjoni li kienet iżżomm bħala profitt għall-kumpanija tagħha⁶ . Fix-xhieda tagħha in kontro-eżami, Ambrogio tammetti illi bilanċ ta' Lm32.50 indikat fuq invoice number 9524, parti mill-ammont mitlub fiċ-ċitazzjoni, irid jithallas mis-soċjeta' konvenuta :

"Dr. Carmelo Galea : *U Fisher Reisen Malta li għandha ttihomlu ?*

Xhud : ***Iva, għaliex il-pagament sar minn barra, u kien hemm short payment illi ma nistax niftakar għaliex ...***
"7

Indikattiv ukoll dak li nsibu stipulat fil-kuntratt imsemmi fis-sens illi : "*Payment will be effected after arrival of guests by Fisher Reisen GmbH or **exclusively by the Fisher Reisen Representative** - the local travel agency - "*, appuntu kif dejjem ġara fil-każ in eżami . Tant qatt ma kien hemm ebda relazzjoni bejn is-soċjeta' attriċi u Fisher Reisen GmbH, illi meta Victor Borg, għan-nom tas-soċjeta' attriċi kitbilha biex jilmenta mid-dewmien fil-ħlas, din lanqas biss weġbitu u minnufih għaddiet l-ittra relattiva lis-soċjeta' konvenuta⁸ .

Dan kollu jinduċi lil din il-Qorti tasal għall-konkluzjoni illi r-rapport ġuridiku bejn is-soċjeta' Fisher Reisen GmbH u s-soċjeta' konvenuta kien dak ta' prinċipal u kummerċjant kummissjonant (*commission agent*) bid-drittijiet u obbligi kif imfissra fil-Kodiċi tal-Kummerċ, u ċioe' illi :

1. **"Il-kummerċjant kummissjonant hu dak li, f'ismu jew taħt l-isem ta' ditta soċjali, jagħmel atti ta' kummerċ b'ordni jew akkont ta' prinċipal."**⁹

⁶ ara affidavit ta' Maryrose Ambrogio tat - 2.1.2004 a fol . 118 - 120 .

⁷ ara xhieda in kontro-ezami ta' Maryrose Ambrogio a fol. 177 .

⁸ ara depożizzjoni Victor Borg a fol. 55 - 63 u Dok. VJB 4 a fol. 68 u Dok. VJB 9 a fol. 74 .

⁹ art. 96 Kap. 13 .

2. "Il-kummerċjant kummissjonant mhux obligat jagħti l-isem tal-persuna li għaliha hu jaġixxi . Hu obligat direttament ma' dawk li magħhom jikkuntratta, daqs li kieku l-operazzjoni kienet tiegħu nnifsu."¹⁰

3. "Il-prinċipal m'għandux azzjoni kontra dawk li magħhom il-kummerċjant kummissjonant ikun ikkontratta, lanqas dawn m'għandhom azzjoni kontra l-prinċipal." ¹¹

Kif ġie anke spjegat mill-Qrati tagħna : " ... *nel mandato vi e' la rappresentanza vera e propria, e l'atto e' compiuto dal rappresentante in nome e per conto del mandante, e nella commissione si ha una rappresentanza indiretta perche' l'atto e' compiuto dal rappresentante in nome proprio e per conto altrui.* " ¹²

Għamlet sew allura s-soċjeta' attriċi illi ħarket lis-soċjeta' Fisher Reisen Limited, il-kummerċjant kummissjonant li miegħu ikkontrattat u mhux lill-prinċipal Fisher Reisen GmbH, għall-kreditu allegatament dovut minnha . Għalhekk din l-eċċezzjoni qed tiġi ukoll respinta .

Is-soċjeta' konvenuta eċċepiet ukoll illi s-soċjeta' attriċi mhix il-leġittima kuntradittur tagħha billi l-kuntratt *de quo* sar mal-Cornucopia Hotel u mhux ma' xi kumpanija bl-istess isem . Huwa ovvju pero' illi, ġialadarba din il-lukanda tappartjeni lis-soċjeta' attriċi, u ma nġiebet ebda prova kuntrarja, il-kawża kellha ssir minn din il-kumpanija bħala s-sid tagħha u minn ħadd aktar . Din l-eċċezzjoni qed tiġi għalhekk wkoll miċhuda .

Is-soċjeta' konvenuta mbagħad teċċepixxa l-preskrizzjoni ta' sena a tenur ta' l-artikolu 2147(b) tal-Kodiċi Ċivili, li jirreferi għall-azzjonijiet ta' sidien ta' lukanda, tverna jew allogġ għall-allogġ u għall-ikel li jagħtu . Imma kif tikkontendi s-soċjeta' attriċi fin-nota ta' l-osservazzjonijiet

¹⁰ art. 97 Kap. 13 .

¹¹ art. 98 Kap. 13

¹² Nellie sive Helen Briffa vs Lewis Formosa kollez. vol. XXVII. I. 678

tagħha, u l-Qorti taqbel magħha, "*dak li qed jintalab mhux kreditu dovut lil sid il-lukanda għall-alloġġ u għall-ikel li huwa jagħti lill-persuna li jalloġġja, fejn sid il-lukanda qiegħed ifittex lill-klijent illi alloġġja fiha, iżda huwa kreditu kummerċjali dovut a baži ta' skrittura bejn il-partijiet fejn sid il-lukanza intrabat illi jipprovdi alloġġ u servizzi oħrajn lill-klijenti tas-soċjeta' konvenuta u fejn is-soċjeta' konvenuta intrabtet illi tħallas rata fissa għal dak l-alloġġ.*" Dan jistqarru wkoll l-istess difensur tas-soċjeta' attriċi fit-trattazzjoni tiegħu dwar l-ewwel eċċezzjoni,¹³ u jerga' jostnieh fin-nota ta' sottomisjonijiet tiegħu dwar l-istess eċċezzjoni¹⁴. Dwar obligazzjonijiet ta' dan it-tip hija applikabbli l-preskrizzjoni kwinkwennali taħt l-artikolu 2156(f) tal-Kap. 16, u peress illi ma laħaqx skada t-terminu bejn meta twettqu dawn l-obbligazzjonijiet u meta ġiet intavolata l-kawża preżenti, din l-eċċezzjoni lanqas ma tista' tirnexxi .

Fil-mertu mbagħad, is-soċjeta' konvenuta tikkontendi illi l-ammont mitlub mhux dovut . Fid-depożizzjoni tagħha, Maryrose Ambrogio tagħti spjegazzjoni dettaljata f'dan ir-rigward :¹⁵

1. Tibda biex tikkontesta Lm630.30 *cancellation fees* mitluba mis-soċjeta' attriċi.¹⁶ Bir-raġun, issotni illi ma kien hemm ebda fethim dwar dan fil-kuntratt *de quo* . Hija tagħmel ukoll distinzjoni bejn *cancellation* ta' *booking* u *no show*, fejn il-klijent ikun intrabat li jaċċetta l-akkomodazzjoni riservata imma mbagħad ma jitfaċċax fil-ġurnata miftehma . Tgħid illi skond l-użu, f'dan il-każ ta' l-añhar biss ikun hemm dritt għall-kumpens . Minn naħa l-oħra Victor Borg, *managing director* tas-soċjeta' attriċi, baqa' ma spjegax fuq x'hiex qed jibbaża din il-pretensjoni tiegħu . F'tali ċirkostanzi il-Qorti jidhrilha illi s-soċjeta konvenuta hija ġustifikata tirrifjuta li tħallas f'dan ir-rigward .

¹³ a fol. 31 tal- process .

¹⁴ a fol. 40 .

¹⁵ ara affidavit a fol. 120 .

¹⁶ Dokti. MRA 17 - 23 a fol. 138 - 144 .

2. Tikkontendi wkoll illi l-ammont ta' Lm868 mitluba in konnessjoni ma' l-alloġġ ta' klijent f'post differenti minn dak li kien ibbukjat għalieg mhux dovut . Tgħid illi dan infatti fittex lil Fisehr Reisen GmbH u kien hemm kawża pendenti l-Germanja għall-kumpens . Pero' apparti l-fatt illi ma giet ipprovduta ebda dokumentazzjoni li tipprova illi dan l-istess ammont tħallas lura lill-klijent mill-Fisher Reisen GmbH, u s-soċjeta' attriċi lanqas ma nżammet infurmata dwar din il-kwistjoni, kif kellu jsir skond il-kundizzjoni numru 2 tal-kuntratt,¹⁷ Victor Borg spjega kif dan il-klijent gie offrut akkomodazzjoni alternattiva ta' kwalita' superjuri u għalhekk ma kienx hemm minn xhiex jilmenta . Dan l-ammont huwa għalhekk dovut .

3. Tippretendi illi għandha ssir kompensazzjoni ma' ammont dovut mill-Gozo Garage minħabba danni allegatament ikkaġunati meta numru ta' klijenti, li kienu alloġjati f'lukanda oħra, li ma tappartjenix lis-soċjeta' attriċi, tilfu l-ajruplan għax it-trasport li kien ibbukjat għalihom, ma' dan il-garage, ma wasalx fil-ħin . Il-Qorti madankollu taqbel ma' dak li tikkontendi s-soċjeta' attriċi f'dan ir-rigward, illi t-tpaċija ma tapplikax għax m'hawnx tnejn min-nies li huma debituri lejn xulxin,¹⁸ għax il-Gozo Garage jappartjeni lil-kumpanija oħra u mhux dik attriċi, kif fil-fatt gie ammess ukoll mis-soċjeta' konvenuta,¹⁹ u lanqas m'għandha dejn li huwa likwidu u dovut,²⁰ billi r-responsabilita' tal-Gozo Garage f'dan ir-rigward qatt ma giet aċċettata u għadha qed tiġi kontestata . Għall-istess raġunijiet l-eċċezzjoni *ad hoc* ta' tpaċija, li jidher li tirreferi għal dan l-istess ammont,²¹ qed tiġi respinta wkoll .

4. Tikkontesta r-rifużjoni ta' l-ammont ta' Lm300 mitlub mis-soċjeta' attriċi . Imma minkejja illi oriġinarjament dan kien inżamm mis-soċjeta' konvenuta bħala "*brochure contribution*", jirrizulta illi eventwalment

¹⁷ a fol. 29 .

¹⁸ art. 1196 (I) tal-Kap. 16 .

¹⁹ ara analysis report Dok. FS 3 para. 4 a fol. 111 .

²⁰ art. 1197 (I) .

²¹ ara Nota ta' l-Osservazzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta a fol. 218 .

Kopja Informali ta' Sentenza

Ġie rikonoxxut li ma kellux jithallas u nfatti ntbagħat *cheque* fl-istess ammont lis-soċjeta' attriċi, li pero' laħaq skada qabel ma ġie ppreżentat għall-ħlas .²² Dan l-ammont huwa għalhekk ripetibbli wkoll .

Għaldaqstant jiġi li mis-somma mitluba mis-soċjeta' attriċi fiċ-ċitazzjoni, irid jitnaqqas biss dak li jirreferi għall-*cancellation fees* li rriżulta li ntalbu ingustament . Għalhekk jekk minn Lm3411.34 inneħħu Lm635.30 li appuntu jirrigwardaw dawn il-*cancellation fees*, jiġi li huwa dovut mis-soċjeta' konvenuta ammont totali ta' Lm2776.04 .

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi filwaqt illi tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha tas-soċjeta' konvenuta, ħlief għal dak li jirrigwarda l-*quantum* ta' ammont rejalment dovut, tilqa' parzjalment it-talba attriċi, tiddikjara lis-soċjeta' konvenuta debitoriċi lejha fis-somma ta' elfejn seba' mija sitta u sebgħin lira maltija u erba' ċenteżmi (Lm2776.04) u tikkundannaha tħallas din is-somma lill-istess soċjeta' attriċi .

L-interessi, billi l-ammont tassew dovut, ġie stabilit biss permezz ta' din is-sentenza, għandhom jibdeu jiddekorru b'effett mid-data ta' l-istess sentenza .

L-ispejjeż, apparti dawk ġia stabiliti bis-sentenza preliminari tagħha tat-22 ta' April 1997, ikunu kwantu għal tliet kwarti (3/4) a karigu tas-soċjeta' konvenuta u kwart (1/4) għas-soċjeta' attriċi .

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

²² Dok. VJB 4 para. 4 a fol. 68 .